

Misbruik én vreemdelingen, dat doet het altijd

- De Standaard, woensdag 21 maart 2012

Er is geen opvangtekort omdat mensen liegen over hun leeftijd, mensen liegen over hun leeftijd omdat er opvangtekort is, betogen David Lowyck en Johan Vangenechten.

Eén op vijf 'minderjarige vreemdelingen' is volwassen, schrijft *De Standaard* op 14 maart. Het is niet de eerste keer dat de leeftijdstests bij 'minderjarige' vreemdelingen de pers halen. Sta ons toe enige nuance in het verhaal te brengen.

Eerst de cijfers. In 2011 heeft de Dienst Voogdij van het Ministerie van Justitie 3.258 minderjarigen geïdentificeerd. Bij twijfel over de minderjarigheid wordt er een leeftijdsonderzoek uitgevoerd. In 705 gevallen wees dit uit dat het om meerderjarigen zou gaan. Van de overblijvende 2.553 minderjarigen kregen 1.590 een voogd toegewezen.

Die cijfers vertellen het verhaal van de opvangcrisis: volgens de wet moet een voogd aangeduid worden voor iedere niet-begeleide minderjarige die op het grondgebied wordt aangetroffen. Bijna 1.000 minderjarigen kregen geen voogd. Volgens de wet heeft iedere niet-begeleide minderjarige recht op opvang. Meer dan 1.000 minderjarigen kregen geen opvang. De situatie is kafkaïes. Dakloze jongeren wordt een adres gevraagd, zodat ze gecontacteerd kunnen worden zodra er een voogd beschikbaar is. Wie geen adres heeft, krijgt geen voogd. Wie geen voogd heeft, krijgt geen opvang. Theoretisch is alles mogelijk, maar in de praktijk krijgt de minderjarige alleen opvang als hij of zij asiel aanvraagt.

De aanleiding voor het krantenbericht is een parlementaire vraag. Uit de stroom van informatie haalt de vraagsteller één element, namelijk dat er mogelijk misbruiken zijn om opvang te krijgen. Minderjarigen die in andere omstandigheden geen asiel aangevraagd zouden hebben, doen dit nu wel. En erger nog, er zijn meerderjarigen die zich minderjarig verklaren om opvang te krijgen.... Afgaand op de leeftijdstesten: 705 op 3.258, dat is één op vijf!

Stropt het verkeer omdat een agent het verkeer regelt of regelt die agent het verkeer omdat het verkeer stropt? Het omdraaien van oorzaak en gevolg is een klassiek demagogisch trucje. Er is geen opvangtekort omdat mensen liegen over hun leeftijd, mensen liegen over hun leeftijd omdat er opvangtekort is.

De combinatie van misbruik en vreemdelingen doet het helaas altijd. Het is veel gemakkelijker om de pers te halen met een thema als misbruik door vreemdelingen dan met de handhaving van nationale en internationale normen. Toch willen we pleiten voor meer nuance en aandacht voor de echte problematiek. Ons land heeft het Verdrag voor de Rechten van het Kind en de Conventie van Genève geratificeerd. De opvangwet en de wet op de voogdij over buitenlandse niet-begeleide minderjarigen zijn een uitwerking van die regels in het Belgisch recht. Die wetten kunnen niet straffeloos genegeerd worden. In de voorbije maanden zijn er bij verschillende instanties klachten ingediend. Nationaal en internationaal. Veroordelingen zullen volgen. Zo'n blaam van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, is dat geen vette kluit voor een jong kamerlid?

Het niet naleven van de wetten heeft ons trouwens ook niets goeds gebracht. Veel menselijke miserie, een exponentiële toename van het aantal daklozen en een massa rechtszaken. Rechters die de toevloed dossiers beu waren zijn overgegaan tot draconische maatregelen. Dwangsommen en hotelopvang (om dwangsommen te vermijden) hebben de opvangcrisis verder aangewakkerd. Opnieuw moeten we oorzaak en gevolg niet omdraaien. Het probleem is niet het vonnis of de rechter, maar het niet uitvoeren van de wet.

We zouden liever zien dat de volksvertegenwoordigers hun invloed en retorische gaven aanwenden om een draagvlak te creëren om de wetten uit te voeren in plaats van de slachtoffers van de malaise verdacht te maken.

David Lowyck en Johan Vangenechten

Directeur en stafmedewerker van Minor-Ndako vzw, dat onder meer opvang biedt aan niet-begeleide minderjarige vreemdelingen